

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, **Adalet Bakanı Akın Gürlek** tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Ceylan AKÇA CUPOLO

Diyarbakır Milletvekili

Diyarbakır'ın Kulp ilçesinde 9 Ekim 1993 tarihinde gözaltına alındıktan sonra bir daha kendisinden haber alınamayan Mehmet Salih AKDENİZ de zorla kaybettirilenlerdendir. İHD'nin kayıp yakınlarıyla beraber basına yaptığı açıklamasına göre; "Mehmet Salih Akdeniz, Diyarbakır'ın Kulp ilçesi İnkaya köyünde ikamet ediyordu. 68 yaşında ve köyün muhtarı olan Akdeniz, çevresinde sevilen ve misafirperverliğiyle bilinen biriydi. Köyü çiftçilik ve hayvancılıkla uğraştığından yazın Kulp-Muş sınırında bulunan Alaca köyüne bağlı Şenyayla bölgesine göç eder, ekim-kasım ayı içerisinde ise tekrardan köye inerlerdi. 1993 yılının Eylül ayında Alaca köyüne bağlı Şenyayla bölgesinde Tuğgeneral Yavuz Ertürk komutasında Bolu 2.Tugay Komutanlığı tarafından büyük bir operasyon yapılır. 9 Ekim 1993 tarihinde Akdeniz, köye dönüş hazırlıkları yaptığı esnada gözaltına alınır. Akdeniz, askerler tarafından gözaltına alındıktan sonra Alaca Köyüne bağlı Kepir mezrasına götürülür. Orada bulunan köy sakinlerinden 10 kişi daha askerler tarafından gözaltına alınıp aynı bölgeye getirilir. Gözaltında tutulan 11 kişiye akrabaları tarafından yaklaşık bir hafta boyunca kendilerine yemek götürülür. Gözaltına alınan herkesin eli bağlı ve sadece ziyaretçileri geldiğinde ve yemek yedikleri sırada ya da ihtiyaçlarını giderdikleri esnada bağları çözülüyordu. Akdeniz'in eşi Pembe Akdeniz'in anlatımına göre en son eşine yemek götürdüğünde eşinin kendisine "bir daha yemek getirme, bizi buradan götürecekler" dediğini söyler. Ertesi gün görgü tanıklarına göre Akdeniz'le birlikte 11 kişi helikoptere bindirilerek oradan götürülür. O tarihten sonra Akdeniz ve diğer köylüleri ne gören olur ne de onlardan haber alan olur. Ailelerin tüm resmî kurumlara başvurmalarına rağmen gözaltına alınanlardan herhangi bir bilgi elde edilmez. 1994 yılının hemen başında Akdeniz'in kardeşi Emin Akdeniz İnsan Hakları Derneği Diyarbakır şubesine abisi ile birlikte gözaltına alınan kayıp 11 kişi hakkında başvuruda bulunur. Aynı yıl içerisinde İHD Diyarbakır şubesi adına Avukat Osman Baydemir, Akdeniz ile birlikte gözaltında kaybedilen 11 kişi ile ilgili davayı AİHM'e taşır. 2001 yılında AİHM, bu davada Türkiye'yi, kaybolan 11 kişinin ailesine toplam 311 bin sterlin ödemeye mahkum eder. Türkiye Cumhuriyeti Devleti de bu suçu kabul ederek gözaltında zorla kaybedilenlerin ailelerine bu tazminatı öder. Olaydan yaklaşık 11 yıl sonra 2004 yılının Kasım ayında Kulp ilçesi Alaca köyünde bir çoban tesadüfen dere yatağında insan kemiklerine rastlar. Haberin yayılmasıyla birlikte bir kısım kayıp aileleri bulunan kemiklerin kendi kayıplarına ait olabileceğini düşünerek bölgeye gider. Kemiklerin bulunduğu alanda yanmış giysiler ve birtakım özel eşyalar bulunur. Aileler, bu eşyaların kendi kayıplarına ait olduğunu hemen orada tespit eder. Akdeniz'in oğlu da o esnada babasına ait tütün tabağını hemen tanır. O tütün tabağı evine misafir olarak gelen her kişiye ikramda

bulunduğu tabakadır. Bu esnada kemiklerin hiçbirinde kafatası bulunmaz. Eşyalardan ve objelerden anlaşılabacağı üzere cesetler öldürüldükten sonra yakılmıştır. Daha sonra Kulp Cumhuriyet Başsavcısı tarafından, bulunan bu kemikler hakkında soruşturma başlatılır. Ardından o dönemde ve o bölgede kaybedilen kayıp yakınlarından DNA testleri alınır ve kemikler ATK'ye gönderilir. Daha sonra kemikler ATK emanetinde kaybolur. 2013 yılı Ekim ayında Diyarbakır 7. Ağır Ceza Mahkemesi Kulp Alaca Köyü katliamı davasının açılmasına karar verir. 19 Eylül 2018 tarihinde 18. Duruşması yapılan Kulp Alaca Köyü Katliamı davasında, mahkeme operasyonu yöneten Tuğgeneral Yavuz Ertürk hakkında "yeterli ve ikna edici delil bulunmadığından sanığın beraatine" kararını verir. Bu karara karşı yapılan istinaf başvurusu 9 Aralık 2020 tarihinde Ankara Bölge Adliye Mahkemesi tarafından reddedilir."

Bu bağlamda;

1. Önergede bahsedilen ve zorla kaybettirilenlerin akıbeti ne olmuştur? Cenaze ve/veya mezar yerleri nerededir?
2. Bu olaydaki failer/azmettiriciler/devletle ilişkili paramiliter odaklar açığa çıkarılmış, yargılanmış ve cezalandırılmış mıdır?
3. Kişinin akıbeti ortaya çıkıncaya kadar hukuken kesintisiz bir biçimde işlenmeye devam eden bir suçta, hangi kanun maddesi zamanaşımından bahsederek faili korurken, geride kalanların ömür boyu sürecektir adalet arayışına bir son tarih koyabilir?
4. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin (AİHM) *yaşam hakkı ihlali, etkin soruşturma yürütmemek ve işkence yapmak* suçlarından oybirliğiyle Türkiye'yi mahkûm ettiği dosyalar, söz konusu kararların ardından neden yeniden açılmamış, failerin/azmettiricilerin/devletle ilişkili paramiliter odakların cezalandırılması için neden somut adımlar atılmamıştır?
5. Kamuoyunda politik faili meçhul dosyalarını da etkin biçimde soruşturması, uluslararası hukuka ve vicdanlara aykırı olarak zamanaşımı gerekçesiyle kapatılan dosyaları yeniden açması umulan Faili Meçhul Suçları Araştırma Daire Başkanlığının yanına faili belli olan suçlar için de Gözaltında Zorla Kaybetme Suçları Araştırma Dairesi kuracak mısınız?